

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
และ เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ์

รามคำแหง

ภาคหนึ่ง สมัยที่ ๗๔ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ เล่มที่ ๑๑

บทบรรณาธิการ

คำตาม ปลอมลายมือชื่อเจ้าของที่ดินในหนังสือมอบอำนาจและเอกสารประกอบการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้ผู้รับมอบอำนาจไปจดทะเบียนโอนขายที่ดิน ต่อมาผู้ซื้อนำที่ดินไปจดทะเบียนจำนอง เจ้าของที่ดินที่แท้จริงมีอำนาจฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมจำนองหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกานี้ ๘๙๔/๒๕๖๓

จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ร่วมกันปลอมลายมือชื่อโจทก์ในหนังสือมอบอำนาจและเอกสารประกอบการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้จำเลยที่ ๓ เป็นผู้รับมอบอำนาจไปจดทะเบียนโอนขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างพิพาทแก่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ โดยไม่ชอบจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ยอมไม่ใช้เจ้าของที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างพิพาทไม่มีสิทธินำที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างพิพาทไปจดทะเบียนจำนองแก่จำเลยที่ ๕ การจำนองต้องห้ามตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๐๕ ซึ่งบัญญัติว่า “การจำนองทรัพย์สินนั้น นอกจากผู้เป็นเจ้าของในขณะนั้นแล้ว ท่านว่าครอื่นจะจำนองหาได้ไม่” ดังนั้น การจำนองจึงไม่มีผลผูกพันโจทก์ผู้เป็นเจ้าของโดยไม่ต้องคำนึงว่าจำเลยที่ ๕ รับจำนองโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนหรือไม่ จำเลยที่ ๕ ไม่ได้ทรัพย์สินจำนองในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพิพาท ไม่อาจโอนสิทธิการรับจำนองให้แก่จำเลยร่วมได้เป็นไปตามหลักที่ว่า ผู้รับโอนไม่มีสิทธิดิกกว่าผู้โอน โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าของแท้จริงมีอำนาจฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมจำนองและโอนสิทธิการรับจำนองที่ไม่ชอบนั้นเสียได้

คำตาม บุคคลผู้เข้าเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนจำกัดต้องรับผิดในหนี้ซึ่งห้างหุ้นส่วนได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนเข้ามาเป็นหุ้นส่วนด้วยหรือไม่ และผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งออกจากห้างหุ้นส่วนจำกัดไปแล้วยังต้องรับผิดในหนี้ซึ่งห้างหุ้นส่วนได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนออกจากหุ้นส่วนนั้นหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษากฎีกាដี ๗๗๔/๒๕๖๑

จำเลยที่ ๑ เป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัด ระหว่างวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๔๗ ถึงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖ มีจำเลยที่ ๒ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ระหว่างวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๖ ถึงปัจจุบันมีจำเลยที่ ๓ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๖ จำเลยที่ ๑ โดยจำเลยที่ ๒ หุ้นส่วนผู้จัดการในขณะนั้นทำสัญญาประนีประนอมความกับโจทก์รับว่าจำเลยที่ ๑ เป็นหนี้ค่าสินค้า ตกลงชำระเงินจำนวนดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยโดยผ่อนชำระเป็นงวด ๆ ละเดือน จำเลยที่ ๑ ผิดนัดไม่ชำระเงินตามสัญญาประนีประนอมความกับโจทก์เมื่อวันที่ ๑๘๖๖๖๖ ๒๕๕๖ และที่ ๒

คดีมีปัญหาข้อกฎหมายที่ต้องวินิจฉัยว่าจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ รับผิดชำระเงินแก่โจทก์หรือไม่ โดยโจทก์อุทธรณ์ว่า ขณะทำสัญญาประนีประนอมความจำเลยที่ ๒ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ ย่อมต้องรับผิดเป็นการส่วนตัวร่วมกับจำเลยที่ ๑ ส่วนจำเลยที่ ๓ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ ขณะโจทก์ยื่นฟ้องจึงต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ นั้น

เห็นว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๘๗ บัญญัติว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัดต้องให้แต่เฉพาะผู้เป็นหุ้นส่วนจำหน่ายไม่จำกัดความรับผิดเท่านั้นเป็นผู้จัดการ ฉะนั้น เมื่อขณะที่โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๓ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นหุ้นส่วนจำหน่ายไม่จำกัดความรับผิด จำเลยที่ ๓ จึงต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ ชำระเงินตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นแก่โจทก์ แม้นหุ้นส่วนจำกัดจะไม่ได้รับผิดชอบในส่วนที่ไม่ได้รับแต่หุ้นส่วนจำกัดต้องรับผิดชอบในส่วนที่ได้รับแต่หุ้นส่วนจำกัด ตามมาตรา ๑๐๕๒ ประกอบมาตรา ๑๐๗๗ (๒) และมาตรา ๑๐๘๐ วรรคหนึ่ง ส่วนจำเลยที่ ๒ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ ในขณะที่จำเลยที่ ๑ ทำสัญญาประนีประนอมความกับโจทก์จนกระทั่งจำเลยที่ ๑ ผิดนัดชำระหนี้และออกจากการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๖ เมื่อโจทก์ฟ้องคดีนี้วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ยังอยู่ในเวลาสองปีนับแต่วันที่จำเลยที่ ๒ ออกจากการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ ชำระเงินแก่โจทก์ เช่นกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๖๘ ประกอบมาตรา ๑๐๘๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๐๘๗

**คำตาม พ้องหันส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัดให้ดำเนินการจดทะเบียน
โอนคืนหุ้นส่วนดังเดิม ข้างว่าใช้อำนาจหน้าที่ในฐานะหุ้นส่วนผู้จัดการโดยมีชอบนำผู้เป็น^{หุ้นส่วน}ออกจากการเป็นหุ้นส่วน เป็นเรื่องพ้องกันการข้ออธ หรือไม่**

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษากฎีกานที่ ๗๗๐๖/๒๕๖๒

โจทก์ทั้งสามพ้องว่า จำเลยใช้อำนาจหน้าที่ในฐานะหุ้นส่วนผู้จัดการโดยมีชอบ
ยื่นคำขอจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมทะเบียนหุ้นส่วนของห้างหุ้นส่วนจำกัด อ. นำโจทก์ทั้งสาม
ออกจากการเป็นหุ้นส่วน และนำ ป. และ ก. เข้าเป็นหุ้นส่วนแทนโจทก์ทั้งสามด้วยลงหุ้น
เป็นเงิน การกระทำของจำเลยเป็นการกระทำโดยใช้อำนาจหน้าที่ในฐานะหุ้นส่วนผู้จัดการ
โดยทุจริตและไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้โจทก์ทั้งสามได้รับความเสียหาย ดังนี้ การกระทำ
ของจำเลยตามพ้องเป็นการที่จำเลยยื่นคำขอต่อนายทะเบียนผู้รับจดทะเบียนโดยไม่ได้รับ
ความยินยอมจากโจทก์ทั้งสาม มิใช่เป็นการที่จำเลยได้กระทำการใดก็ตามติดกромได ๆ อันได้กระทำลง
ทั้งที่รู้อยู่ว่าจะเป็นทางให้โจทก์ทั้งสามเสียเปรียบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มาตรา ๒๓๗ ไม่อยู่ภายใต้บทบัญญัติตามมาตรา ๒๔๐ ที่ห้ามพ้องร้องเมื่อพ้นปีหนึ่งบันแต่เวลา
ที่เจ้าหนี้ได้รู้ต้นเหตุอันเป็นมูลให้เพิกถอน

โจทก์บรรยายพ้องว่าการกระทำของจำเลยเป็นการกระทำโดยใช้อำนาจหน้าที่ใน
ฐานะหุ้นส่วนผู้จัดการโดยทุจริตและไม่ชอบด้วยกฎหมายนำโจทก์ทั้งสามออกจากการเป็น
หุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนจำกัด อ. โดยโจทก์ทั้งสามไม่ยินยอมเป็นการไม่ชอบ ทำให้โจทก์
ทั้งสามได้รับความเสียหาย และมีคำขอให้จำเลยในฐานะหุ้นส่วนผู้จัดการดำเนินการ
จดทะเบียนโอนคืนหุ้นส่วนแก่โจทก์ทั้งสามดังเดิม โจทก์ทั้งสามพ้องขอให้บังคับจำเลยกระทำ
ในฐานะหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหาได้พ้องให้จำเลยรับผิดในฐานส่วนตัวไม่ โจทก์ทั้งสาม
มีอำนาจพ้อง

**คำตาม ผู้รับจำนำนำทรัพย์สินที่จำนำไปขายโดยไม่ได้มีการบอกกล่าวบังคับจำนำ
จะมีความผิดฐานได**

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกานี้ ๑๙๗๗/๒๕๖๓

จำเลยรับจำนำรถยนต์พิพาทจาก ป. จำเลยมีเพียงสิทธิ์เดียวคือครอบครองรถยนต์พิพาทไว้จนกว่าจะได้รับชำระหนี้ครบถ้วนและมีสิทธิจะขายทรัพย์จำนำได้ต่อเมื่อบอกกล่าวบังคับจำนำเป็นหนังสือไปยัง ป. ให้ชำระหนี้ภายในกำหนดเวลาอันสมควรก่อน ตามป.พ.พ. มาตรา ๗๕๘ และ ๗๖๔ เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยมีหนังสือบอกกล่าวให้ ป. ชำระหนี้ภายในกำหนดเวลาอันสมควร จำเลยจึงไม่มีสิทธินำรถยนต์พิพาทไปขาย แม้ไม่ปรากฏว่าจำเลยนำไปขายให้แก่บุคคลใดก็ตาม แต่การที่จำเลยแจ้งแก่ ป. ว่าได้ขายรถยนต์พิพาทไปแล้ว ย่อมแสดงให้เห็นว่าจำเลยมีส่วนร่วมรู้เห็นในการขายรถยนต์พิพาท เมื่อจำเลยยึดคืนให้แก่ ป. ผู้จำนำแล้วจำเลยนำรถยนต์พิพาทไปขาย และไม่สามารถนำมารื้นให้แก่ ป. ผู้จำนำซึ่งได้ใช้สิทธิได้ก่อนโดยนำเงินมาชำระหนี้แก่ จำเลยแล้ว จึงเป็นการเบียดบังเอกสารยนต์พิพาทนั้นไปเป็นของตนโดยทุจริต อันเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายแก่ ป. ผู้จำนำ ผู้เสียหายที่ ๑ ผู้ให้เช่าซื้อและผู้เสียหายที่ ๒ เจ้าของรถยนต์พิพาทในขณะนั้น จำเลยกระทำการผิดฐานยักยอก

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์

บรรณาธิการ